

הלכות ציצית סימן יג

יג דיני ציצית בשבת, וכו' ג' סעיפים:

א ארבע ציציות מעכבין (א) זה את זה, שכל זמן שאין בה כל הארבע אינה מצניצת מהלכתה, כהניצוצא בה (ב) לרשות הרבים בשבת (ב) [א] (ג) תיב תשאת (ועיין לקמן סימן שא סעיף לח):

ב גאם היא מצניצת מהלכתה (ד) מתר (ג) [ב] לצאת בה לרשות הרבים, בין (ג) טלית קטן בין טלית גדול, אפלו בזמן הזה שאין לנו (ה) תכלת: (רק שלא יהא מנח לו (ד) (ו) על כתפיו) וכרי דין רבי' פי' חבית דף סב ע"א). (ומקמינן לשלית אחזקתה שהוא מצניץ מהלכתו, ואין צריך לבדקו (ס) (ז) *קדם שצא (ב) (דברי תשובת הרא"ש כלל ב ותשובת הרמב"ן סימן רט ובכל"ו בשם הרמב"ם פרק יט מהלכות שבת): **ג** אדם נודע לו (ח) בשבת (ט) בשהוא בכרמלית שהשלית שעליו (י) פסול, לא יסיננו מעליו עד

א מכות כח ב שם לח ג תשובת הרא"ש כלל ב ותפוקתי פסק כב דשבת ד מנחות לו לדעת המ"מ והרשב"א

באר היטב

שלא ילך ד' אמות, דאין דין ד' אמות אלא להולך בלא ציצית: (ב) **תיב תשאת**, דתרי משוי' וא"ל דבטל לגבי כבוד, דחשיבי הם לגבה, שדעתו להשלים עליהם, כ"י בשם המוס' לפ"ו, אם נפקו כל ה' ציצית ולא נשפרי כהם כרי ענינה, דודאי נעשה אחרים תחתייהם, בטלים הם לגבי כבוד ומתיר לצאת בהם בשבת, ט"ו ע"ת: (ג) **לצאת בה לר"ה**, אפלו בלילה דלאו זמן ציצית הוא, משום דגוי הוא לכבוד, כ"י סי' יח. ועין בתשובת מהר"ל סי' קלח: (א) **טלית קטן**, בתשובת רמ"ם סימן קי מפלפל אם רשאי לצאת עליו (ב) **על כתפיו**, שלא כדרך לבישתו בחול, דאז לא הוי דרך מלבוש אלא משוי', עין סי' שא: (ג) **קדם שצא**

שערי תשובה

[ב] **תיב תשאת**, עכ"ט. ועין כר"י ובה"ט שכתבו שלדעת הרמב"ם אין להטות מנין לן התורה, ואם נפק חוט אחר פסול מדרבנן, ויש להסתפק בצניצת השלית זה לר"ה אם תיב תשאת, ע"ש באר"י: [ב] **לצאת**, עכ"ט. ועין בשב יעקב סימן ה דבארבע מנפות של משי עם ציצית יש להחמיר לילך בו בשבת אפלו בעיר שלא עשו תפוח הערוב לטלטל בחובה, ועין לעיל סי' ב' באש"ל אברהם הכי"א קצת באריכות. ועין בשו"ת בית אפרים חלק א"ח סימן כו לענין דין יח"ו אם מבוזאת התפולשין לדרך הפוך משני צדדים יש להם דין ר"ה. ועין בשאנת"א אר"ה סי' נח דבר"ה אין נוחה מפני כד' מנפות קטן שאין בו שעור התנב"ב כ"י טו: (ד) **על כתפיו**, שלא כדרך לבישתו בחול, דאז לא הוי דרך מלבוש אלא משוי', עין סי' שא: (ג) **קדם שצא**

משנה ברוך

א (א) זה את זה, שכלם הם מצוה אחת, ואם נחסר לו אפלו ציצית אחת הוי כלא הטיל בה כלל, (ב) ובטל לגמרי העשה וציצית: (ב) **לרשות הרבים**, ולכרמלית אסור מדרבנן. והוא הדין (ג) **לכל שאר פסולים**, כגון ששהה הכבוד (ג) סתום רבו, או שהיו הציצית עשויות שלא במקומן, למעלה מג' אצבעות או למטה מקשר אגודל, וכל כהאי גוונא, או שהיה ארבע-כנפות (ד) קטן משעור התנב"ב כ"י טז עין שם, בכל אלו אסור לצאת בהן אפלו לכרמלית מדרבנן. וכגון שפתוח חציו בצמצום, עין לעיל בסימן י' במשנה ברוכה סעיף קטן כו: (א) **תיב תשאת**, דהוי משוי' מתקמת הציצית הנותרים, ואינם בטלים לגבי כבוד, דחויטי ציצית תשיבי הם ולא בטילי. ואפלו אם אותם הציצית גס"כ פסולים הם, מכל מקום (ה) כל שנמצא בהם איזו חוטין קשרים, דעתו עליהם וחשיבי ולא בטילי: (א) אם לא שנפקו כל החוטי הארבע ציצית (ו) ולא נשאר בהם כרי ענינה, דאז בטלים הם להפגד. *ע"כ (י) אם נודע לו דבר זה בשבת כשהוא הולך ברשות הרבים, אין צריך לפשט טליתו: (ב) **מתר לצאת**, אפלו (ב) בלילה דלאו זמן ציצית הוא, משום דגוי הוא לכבוד, ואפלו בטליתות של שאר מינים, אפלו להפוסקים לעיל בסימן ט סעיף א דחייבו רק מדרבנן, מפל מקום גוי כגון דאז לא הוי כבוד בתורת נדאי, ואינו דומה לכבוד שחציו פתוח ונחציו סתום הפסק בשלחן ערוך, לעיל בסימן י' סעיף ז, דאין יוצאין בו בשבת, דהתם חייבו הוא רק מצד ספק (ז) נפמ"ג אר"ה"ח, דלא פה"ש יעקב. את"כ מצאתי שגם הע"ת פתח בפשיטות פותיהו: (ה) **תכלת**, דהא קמ"ל לן, התכלת והלבן אין מעכבין זה את זה, דכתיב וראיתם אתו, אבל תנא ותרדא משמע: (ו) **על כתפיו**, דאז לא הוי תפשיט אלא משוי', דאין זה דרך לבישתו בחול; מיהו (ט) אם מתפסה רב גופו (ט) (ז) ועין לקמן בסימן שא סעיף ל מה שכתב בזה: (ז) **קדם שצא** בו, בין שצדקו בבקר בעת שהיה מקורב על הלב"שה ונמצאו שלמים, תו אין רגיל לפסק בזמן מועט כזה אפלו הסירו ביניהם [מ"א] (י), ומוכח מזה דבשבת גס"כ צריך לבדק הציצית, וכן כתב הפ"ח בפרוש בסימן ח, והעולם אין נזהרין בזה. ועין בבאור הלכה: **ג** (ח) **בשבת**, ואם יבדע מאתמול ושכח להטיל בו ציצית, נראה גס"כ דלא קנסינן לה, וראויה מלקמן בסימן שנה"ה סעיף ג בהג"ה היבא דשכחו ולא ערכו, עין שם [מהדירוש רע"א]: (ט) **בשהוא בכרמלית**, הוא מקום ששם אין אסור טלטול רק מדרבנן, ולכך אין צריך להסיר, דבבדו הכריות דוחה אסור דרבנן; ואף על-גב (י) **הציצית מצות עשה דאורייתא**, ודאורייתא לא דחינן מפני כבוד הכריות, מכל מקום שרי, דלא אמרה תורה לא תלבש כבוד בלא ציצית, רק מצות עשה להטיל בו ציצית, וכיון שאין יכול להטיל בו ציצית בשבת אין עובר מצות עשה, ואין עליו רק אסור דרבנן, ולכך התר מפני כבוד הכריות ואין צריך לפשט השלית; אבל ברשות הרבים שהוא מן התורה, צריך לפשטו בין בטלית קטן ובין (יא) בטלית גדול, ואפלו אם ישאר עומד ערם על-ידי זה, שאין כבוד הכריות דוחה אסור דאורייתא וזה בכל גוונא. ולקמן בהלכות שבת א"י: ותבאר (יב) דיש מתקלח את אדם בלילה ויש לנו דין רשות הרבים או לא. ונראה, דאם הגדיל הוא שלם והפסול הוא רק בענף, נוכל לצרף לזה דעת הר"י לעיל דמכשיר, ואין צריך לפשטו, רק ימהר לילך לביתו: (י) **פסול**, רוצה לומר (יא) בין שנפסק לו גם קרן הטלית ונעשית בת שלש ובין שנפסק לו אחת מציציותיו לבד, ואפלו (יד) הנה כבר פסול בשעה שצא מביתו, בין דבשעה שלבשו (ט) לא נודע לו, לא קנסינן לה, דגדול כבוד הכריות, (טו) ואפלו בטלית גדול שלגו שאין אנו נזהרין ללבש

באור הלכה

דבוקא אם נפסק החוט למעלה מחליא ראשונה, דאי לא הכי מפסול (י) משמע דהא קמ"ל לן קשר עליון (הוא הקשר השני מהחמשה קשרים שאנו עושין) דאורייתא, ובזה דמנתק חוט אחר חשיב כאלו פסק הקשר, פדמוכח במנחות לט ע"ב בתוספות ד"ה כרי לענבם, ע"ש. ויותר מזה נזכר להוכיח לענינו לכאורה מהסוגיא שם לדעת רש"י, דצריך גס"כ שיאמר מהחוט קצת יותר למעלה מהחליא ראשונה, דהינו לערף כרי ענינה (על-כ"פנים על חוט אחד לצאת הר"ף והרמב"ם כמו שכתב בבית יוסף), דאי לא הכי אמרינן שבודאי לבסוף יתק הקשר; ואפשר שיש לחלק קצת מהסוגיא (י), וצריך עיון: * **קדם שצא** בו, עין במשנה ברוכה מה שכתבנו לענין בדיקה בשבת, ואילו טעם המנהג הוא משום דלמה יעיל הבדיקה, דאפלו לא ימצאם כראוי יתק מתר

שערי תשובה

(ב) **ב"ח**, והוספתי תבת 'לגמרי' לתרין בזה קשית הפרי מגדים עליו דלר' שמעאל נמי מבטל בזה המצות עשה, ע"ש: (ג) **פרי מגדים** בשם רש"י: (א) לעיל בסימן י' סעיף ז: (ד) **פרי מגדים**: (ב) **הפרי מגדים** והשלחן ערוך של הגר"י בשם הרמב"ם: (י) ט"ו: (י) **אלהי רבה** בבאור דברי הט"ו: (כ) **בית יוסף** ומגן אברהם והספמט אחרונים, עין בשניי נקטת הגדולה: (ט) ט"ו בסימן שא וארצות-התיים: (י) **מגן אברהם** בשם המרדכי: (יא) **שו"ע הגר"י**, ופשוט הוא, דלא דמי למה שפתיחין לקמן בטלית קטן דהוא גנאי גדול, דהתא הלא הוא אסור דאורייתא של קום ועשה משום שא ציצית: (יב) **פרי מגדים**: (יג) **פן מוכח** מאחרונים: (יד) **בית יוסף**: (טו) **פרי מגדים**: (טז) **בית יוסף** ומגן אברהם:

הַלְבוּת צִיצִית סִימָן יג

ביאורים ומוספים

[ביה"ל ד"ה יש לסמך]

אף נראה דווקא אם נפסק החוט למעלה מחליא ראשונה, דאי לא הכי מפסלי⁽¹⁷⁾.

17) והחזו"א (או"ח סי' ג ס"ק ו) הסתפק באופן שנפסק החוט הכורך [דהיינו הגדיל] בחוליא הראשונה, האם יש להכשירו מדין גדרומין.

[ביה"ל שם]

דאפשר שיש לחלק קצת מהסוגיא⁽¹⁸⁾, וצריך ציון⁽¹⁹⁾.

18) ובביאור החילוק כתב החזו"א (שם ס"ק יג), שכיון שסוף סוף הקשר השני נשמר על ידי החוליא השניה והקשר השלישי, אם כן נחשב לקשר טוב שאינו עומד להתפרק.

19) והחזו"א (שם) כתב שפשוט שכשר, שהרי אף לשיטות שקשר עליון הוא הקשר השני, ודאי שהקשר הראשון חשוב כחיבור לבגד, ולעולם הקשר השני אינו אלא לשמור על הכריכה הראשונה, וכאן אפשר להחשיב את החוליא הראשונה והשניה כחוליא ארוכה, והקשר השלישי כקשר שני.

סימן יג

דיני ציצית בשבת

[משנ"ב ס"ק ב]

או שיהיה ארבע קנפות קטן משעור הקטוב בסימן טו צ"ן פשיט⁽¹⁾ וכו', אפילו לכרמלית מדרבנן⁽²⁾.

1) והחזו"א כתב (או"ח סי' ו ס"ק כח), שכיון שאינו עומד להסיר את הציציות מהבגד, שתכסיסו הבגד הן ונחו לו בהן שנראה על ידן כלובש ציצית, אינו נחשב כנושא משאוי ומותר לצאת בהן.

ולענין יציאת קטן בטלית קטן שאין בה שיעור החייב בציצית, כתב בשו"ת מנחת יצחק (ח"ד סי' ו אות יג) שכיון שיש בכך מצות חינוך, נמצא שההוצאה היא לצורכו של הקטן, ואין בכך שום חשש.

2) ולענין המחמיר על עצמו משום חומרא בעלמא שלא לטלטל בשבת במקום שמן הדין מותר לטלטל בו, כתב בשו"ת האלף לך שלמה (או"ח סי' ו) שיכול להתנות בשעת קבלת החומרא שאינו מקבלה על עצמו כלפי בגד של ציצית שחושש שאין בו שיעור. עוד כתב שם, שכשלושב בגד זה בשבת הראשונה שהתחיל לנהוג חומרא זו, הרי זה נחשב כהתנה שאינו מקבל על עצמו חומרא זו לגבי הטלית קטן.

[משנ"ב ס"ק ג]

מכל מקום כל שנתמנע בהם איזו חוטין פשרים, דעתו עליהם ונחשיבו ולא בטיל⁽³⁾; אם לא שנתמנע כל חוטי הארבע ציצית ולא נשאר בהם כדי צניבה, דאז בטלים הם להבגד⁽⁴⁾.

3) מדברי הראשונים בדין זה דייק בשו"ת משיב דבר (ח"א סי' ב), שבמקום שאין דעתו להשלים את חוטי הציצית בהכשר, הרי הם בטלים לבגד ואינם נחשבים כמשאוי. ומחמת זה תמה על מה שכתב המשניב לעיל (ס"ק ב) שבגד שאין בו שיעור אסור לילך בו עם ציציות ברשות הרבים, והרי להמבואר בראשונים כיון שאין דעתו לתקנו בטלים החוטים לבגד, והשיב לו בעל המשניב, שדבריו הם לשיטת הפמ"ג (משב"ז ס"ק א) שדייק כן מלשון הרמב"ם (פ"ט מהל' שבת ה"ב) ורש"י (מנחות לו, ב ד"ה דרב הונא). ובביה"ל לקמן (סי' שא סלי"ח ד"ה ודעתו) הביא דעת כמה

מן הראשונים, שמה שאין החוטים בטלים אין זה משום שדעתו עליהם ועומד להשלים, אלא מחמת חשיבותם, שהרי של מצוה הם. וכתב שם שיש כמה נפקא מינות בדבר.

טעם נוסף לכך שאין החוטים בטלים לבגד, כתב בשו"ת אגרות משה (או"ח ח"ה סי' יח על סלי"ח) שמה שנאמר בגמרא 'הני חשיבין', הכוונה בכך היא שכיון שמוכרח להוציא את החוטים הפסולים כדי לתלות במקומם את הכשרים, הרי הם חשובים מצד המקום שבו הם מונחים. וסיים, שלהלכה יש לחוש לכל השיטות, הן לשיטת רוב הראשונים שהחוטים חשובים מחמת שדעתו להשליםם ולכן אין החוטים האלו בטלים, והן לשיטת הראשונים שכל חוט החשוב מצד עצמו אינו בטל וכדין ציצית החשובה מצד המצוה, והן לפי מה שביאר שכל חוט שצריך להסירו חשוב הוא מחמת מקומו ואינו בטל.

4) ואף אם נפסק חוט אחד באופן שאין בשני ראשיו כדי עניבה, ובשאר שלשת החוטים נשאר כדי עניבה, או אפילו אם יש בשאר החוטים שיעור ארבעה גודלין מצד אחד, ובצד השני לא נשאר שיעור ארבעה גודלין, כתב החזו"א (או"ח סי' ג ס"ק כט) שכיון שצריך להוסיף להם חוט אחר, חשוב הדבר כעשייה חדשה, ואין להכשירם שהרי פחותים הם מהשיעור הנצרך לטלית, ומשום כך בטלים הם לבגד ומותר לצאת בו לרשות הרבים.

[משנ"ב ס"ק ד]

על-כן אם נודע לו דבר זה בשבת פשהא הולך ברשות הרבים, אין צריך לפשט טליתו⁽⁵⁾.

5) והוסיף הא"ר שם, שכל זה הוא דוקא ברשות הרבים ומשום כבוד הבריות, שאם לא כן אסור ללבוש טלית זו משום ביטול מצות ציצית.

[משנ"ב ס"ק ז]

מפר קצאת⁽⁶⁾ וכו', דהקם חיובו הוא נק מצד ספק⁽⁷⁾.

6) ובגדר היתר היציאה בציצית בשבת, כתב בשו"ת אגרות משה (אהע"ז ח"ד סי' ט אות ג) שאינו משום שהמצוה דוחה את אסור השבת, שהרי אין מצוה לילך בשבת ברשות הרבים, אלא הגדר הוא שמחמת המצוה נעשית הציצית צורך הבגד ונחשבת כחלק ממנו.

7) והחזו"א כתב (או"ח סי' ג ס"ק כח) שהדבר צ"ע, שהרי לא רק המצוה ערשה שיהיו החוטים טפלים לבגד, אלא כל שיש לבגד צורך בדבר הרי זה מנני הבגד ותכסיסיו ובטל לבגד, וכיון שצריך להטיל את חוטי הציצית בבגד מחמת הספק, חשובים החוטים כצורך הבגד ובטלים לבגד ויוצאים בהם בשבת, ובשו"ת מנחת יצחק (ח"ד סי' ז) תירץ, שציצית נחשבת לנוי הבגד רק לפי ראות עיני האנשים שהיא המצוה, ולכן בבגד שחציו פתוח וחציו סתום שיש אנשים שיראה להם בבגד שפטור מציצית, אינם נוי לבגד ואסור לצאת בו. ודעת הגרש"ז איערבך (שש"כ פ"ח הע' קמת) שיתכן שאף השר"ע סובר כדברי החזו"א, ומה שפסק שבגד שפסק אם הוא חייב בציצית אין לצאת בו בשבת, אין זה אלא כשדעתו לשנות את הבגד לאופן שיתחייב בוודאי בציצית, ולכן במצבו כעת אין לו צורך בציצית ואין זה חלק מהבגד, וכיון שדעתו להשתמש בחוטי הציצית לאחר שישנה את הבגד אין הם בטלים לבגד, וראה שם עוד מה שכתב לדון בזה [נוכעין זה כתב בשו"ת המשך במילואים עמוד 5

הַלְבוּת צִיצִית סִימָן יג

ביאורים ומוספים

ובלעדיו לא היתה מתקיימת מצות ציצית, הרי זה נחשב קשר גם לענין שבת.

19) וכן לגבי מי שפגע בידו בתפילין קודם שלבש טלית, כתב בביה"ל לקמן (סי' כה ס"א ד"ה שלא יניחו) שלפי רוב הפוסקים צריך להניח תפילין תחילה, ואף אם הוא יושב בבית הכנסת ברבים ומתבייש שאינו לבוש בטלית אין להקל בזה, כיון שמבואר בפוסקים שהרין שאין מעבירין על המצות הוא דאורייתא, ודבר תורה אינו נדחה מפני כבוד הבריות אם לא בגנאי גדול, ולישב בלא טלית אפילו זמן ארוך סובר הרמ"א שאין זה גנאי גדול, וכל שכן כשזה רק רגעים אחדים עד שילבש הטלית, וראה שם שנשאר בצ"ע.

[משנ"ב שם]

על-כן מהנכון לעשות את העצה שכתב בספר ארצות-התיים, שפיקדונו²⁰, דאז פטור מלעשות בו ציצית²¹.

20) וביאר שם, שענינה זו שייכת דוקא בימות החול, שהרי בשבת אסור להפקיר, וכן כתב בהגהות רעק"א כאן נדלא כהמבואר במג"א (סי' ח) שמותר.

21) ובכל האופנים שיש בהם משום כבוד הבריות, כתב הפמ"ג (אי"א סי' ח) שאין אומרים שיפקירונו כדי שלא יעבור על מצות עשה של ציצית, משום שחז"ל לא חיבבוהו להפקיר ולהפסיד ממנו, ודוקא כאן שיש מחלוקת נכון שיפקירונו לצאת מידי המחלוקת.

אכן, לגבי שביתת בהמתו כתב השו"ע לקמן (סי' רמו ג) שחייב להפקירה כדי שלא לעבור על מצות שביתת בהמתו, ויש ראשונים הסוברים שאין בשביתת בהמתו לאו, ואם כן מוכח שחייב אדם להפקיר כדי לקיים מצות עשה. וראה בשו"ת אבני נזר (י"ד סי' תנח אות יב) מה שכתב בזה.

[משנ"ב סי' טז]

דקטלית קטן אם נודע לו שהציצית פסולין, דיש לו גנאי גדול לפשטו מתחת פגדיו בין בבית-הכנסת ובין פרבים, אין צריך לפשטו²².

22) בביאור הדבר שנחשב גנאי גדול, כתב המחצה"ש (ד"ה הפשיטה) שכדי לפשוט את הטלית קטן יצטרך קודם לכן לפשוט את כל בגדיו, וישאר ערום.

[ביה"ל ד"ה חוקא]

ויראה, אם הם פסולים רק מטעם ספק, כגון שלא חסר לו מכל השמונה חוטין רק שנים וכהאי גוונא²³.

23) בביאור דבריו כתב בספר שונה הלכות (סי' ד), שכיון שנפסקו שני חוטים בלבד, יש להסתפק אם שני ראשים של חוט אחד הם, או שמה שני חוטים שונים, וכמו שכתב המשנ"ב לעיל (סי' יב סי' ג), ובצירוף השיטה הסוברת שאין צריך אלא את החוטים שבשביל הלבן, יש ספק ספיקא, ויש להתיר את הדבר במקום כבוד הבריות.

[ביה"ל ד"ה קודם]

והנכון שיהיה ענין ש"ק בקדק השלית בעת הנחתו בהתיק שלו, וְאִז לֹא יִצְרַח לְבָדֵק בְּשִׁבְתּוֹ¹³.

13) ומי שיש לו טלית מיוחדת לשבת (וכמבואר במשנ"ב לקמן סי' רטב ס"ק ה שטוב לעשות כן), כתב הלקט הקמח החדש (סי' ח ס"ק ג) שיותר נכון לבדוקה במוצאי שבת כשמקפלה כדי להכניסה לתיק.

[משנ"ב סי' י]

דלא פלוג רבנן בין טלית לטלית¹⁴. וְהַגְאֹן ר' עֲקִיבָא אֵיגַר בְּחֻדוֹשֵׁי מִקְּפָקֶק בְּזָה¹⁵.

14) אמנם, להלן (סי' טו) כתב שבפשיטת טלית גדול יש גנאי קטן, ואם כן לבאורה היה מקום לומר שאין צריך להסירו אף בלי הטעם של ילא פלוג רבנן, שהרי איסור דרבנן נדחה אפילו בגנאי קטן, ובתירוץ הראשון שבביי.

15) וטעמו, שכיון שחז"ל לא נמנו וגמרו להתיר לילך עם טלית בכרמלית בלא ציצית, אלא רק אמרו בדרך כלל שכבוד הבריות דוחה לא תעשה דרבנן, אם כן בטליתות שלנו שאין גנאי בהסרתן, אין היתר ללבשן, ולא שייך לומר בעיור כזה ילא פלוג רבנן.

[משנ"ב סי' יב]

ומתבשר לישב כרבים בלי טלית¹⁶ וכו', אָבֵל אִם אֵין מִתְבַּשֵּׁר. אֵין קָאן הֶקְפֵּר דְּכַבּוּד הַבְּרִיּוֹת¹⁷.

16) ומטעם זה התיר לקמן (סי' טו ס"ק טז) למי שבאה לידו טלית בין הפרקים של קריאת שמע, שרשאי ללובשה ולברך עליה אף לדעת הרמ"א.

17) ולגבי איסור מוקצה בטלית זו שנפסקה אחת מציציותיה ואסור לו ללובשה, כתב בשו"ת שבט הלוי (ח"ג סי' לא) שוראי שאין בזה איסור, שהרי גם בלא ציצית ראויה היא ללבישה לאחר אם ישאילנה לו, וגם לו עצמו יש אופנים שאין בהם חיוב ציצית ומותר ללובשה, ולכן אינה אסורה בטלטול.

[משנ"ב סי' טו]

לפי שבשבת ליתא רק אסור דרבנן כנ"ל¹⁸ וכו', דלישב בלי טלית קביא לה לרמ"א דהוא רק בקלל גנאי קטן¹⁹.

18) מבואר מדבריו שבשבת אינו מצווה על עשיית ציצית כיון שאסור לו לקושרה, והפמ"ג (סי' שיו אי"א סי' ו-ו) הקשה מדוע לא יהיה מותר לו לקושרה על מנת להתירה במוצאי שבת, שהרי קשר על מנת להתירו אינו אסור אלא מדרבנן, ובמקום מצוה לא גזרו, ותירץ, שכל קשר שהדרך היא לפעמים לבטלו שם, אסור לקושרו מן התורה, והביה"ל (שם ס"א ד"ה הקושר) תירץ, שקשר שדרך העולם לעשותו לקביעות, אין הולכים בו אחר דעת הקושר, ואסור מן התורה. והגרש"ז איערבך (שו"ת מנחת שלמה מהדו"ת סי' א ד"ה ולכן נראה לומר) תירץ, שההיתר לקשור קשר שאינו של קיימא הוא רק משום שלא נחשב שחידש דבר בקשירתו, שהרי עומד להתירו, אבל אם מחמת הקשר התחדש הכשר בציצית

מילואים הלכות ציצית סימן ט

המשך מעמוד קודם

ובטלית של צמר העשויה מכמה חלקים התפורים יחד בחוטי קנבוס [שהוא מין צמר], באופן שאם ינטלו החוטים לא יישרו ככל חלק לעצמו שיעור בגד חייב בציצית, הסתפק הגרש"ז אויערבך (שו"ת מנחת שלמה ח"ב סי' מז אות א) אם חייבת בציצית מדאורייתא או מדרבנן, משום שבכל התורה אנו הולכים אחר המעמיד, וכיון שאם ינטלו חוטי הקנבוס לא יישרו בו שיעור בגד, יתכן שכל חיובו הוא כדין הקנבוס שחייב רק מדרבנן [לשיטת השו"ע].

בציצית משום שרובו בגד. וכן כתב החזו"א (א"ח סי' ג ס"ק לג) שבגד שאין בו שיעור בלי העור המצורף אליו, מ"מ חייב בציצית משום שהעור נטפל לבגד ונחשב כבגד.

10 ולגבי טלית העשויה מבגד ועור, מבואר במשנ"ב לקמן (סי' י ס"ק י-יא) שפסק בדעת המג"א שהולכים אחר עיקר הבגד, שכן כתב לגבי בגד שרובו עשוי מעור אלא שבחלק העשוי מבגד יש שיעור המחייב בציצית, שכיון שעיקר הבגד עשוי מעור הריהו פטור אפילו מדרבנן.

הלכות ציצית סימן יג המשך מעמוד 48

לצאת בטלית מצויצת, שמא הם אשה ואינם חייבים בציצית וממילא החוטים נחשבים להם למשוי.

[משנ"ב ס"ק ז]

תו אין רגיל לפסק בן זמן מועט כזה אפילו הסירו בינתים [מ"א] 10, ומוקח מזה הקשפת גם כן צריך לבדוק הציצית 11.

10 והחידוש בכך שאין לחוש שיחתכו הציציות גם בשעה שהסיר מעליו את הטלית ולא רק בעודה מונחת עליו, ביאר בשו"ת אגרות משה (א"ח ח"ד סי' בא אות ו) שאולי כוונתו שכשהסיר הטלית היה מקום לחוש יותר שמא נגעו התינוקות בציציות וחתכו החוטים.

11 ובטעם הדבר שצריך בדיקה קודם שיצא, אף על פי שלעיל (סי' ח ס"ק כב) כתב שאין צריך לבדוק אלא משום חומר הלאו דילא תשא, ביאר בשו"ת אגרות משה (שם), שאולי הוא משום דעת האחרונים שהביא המשנ"ב (שם) שאין סומכים על החזקה במקום שיכולים לבררו, וגם שחזקה גרועה היא שעשויים החוטים להיפסק, ולפיכך צריך לבדקה.

[משנ"ב ס"ק ט]

שאין כבוד הבריות דוחה אסור דאורייתא כזה בכל גוונות 12.

12 כוונתו, לאיסור דאורייתא שהוא בקום ועשה, כגון נשיאת משא ברשות הרבים, שאינו נדחה מפני כבוד הבריות אפילו בגנאי גדול, וכמו שכתב בשו"ע (סי' יא).

משיב דבר ח"א סי' ב]. וראה לעיל (סי' י ס"ק כז) מה שכתבנו בענין זה.

אמנם, אם דעתו לתקן את הבגד באופן שיהיה חייב בציצית בודאי, דעת הגרש"ז אויערבך (ש"ש"כ שם) שיתכן שאף לדעת החזו"א אסור לצאת בו.

[משנ"ב ס"ק ו]

מיהו אם מתפסה רב גופו סגי 18. ועין לקמן בסימן שא סעיף ל מה שנקתב בזה 19.

8 אמנם לקמן (סי' שא ס"ק קיב) כתב, שאם משולשלת הטלית ברחבה למטה מכתפו, מותר לצאת בה לרשות הרבים אפילו אם אין מתכסה בה רוב גופו, ויש מחמירים שצריך שיהיה מתכסה בה דוקא רוב גופו.

9 שם (בביה"ל ד"ה בטלית) כתב בשם המג"א, שבמדינות שנהוגים לצאת בטליתות של מצודה סביב צוארם, מותר לצאת בהן באופן זה לרשות הרבים, וביאר שם, שאף על גב שבאופן זה אין יוצאים ידי חובת מצות ציצית, מ"מ כיון שהציצית הוא נוי לבגד, הרי היא כציצית בלילה שמותר לצאת בה בשבת לרשות הרבים.

ולענין יציאת אשה בטלית של מצודה, הביא לקמן (שם ס"ק קנח) בשם המג"א שכיון שאין היא רגילה ללכת בטלית כזו, נחשבת לה הטלית כמשוי וחייבת חטאת, והביא שיש חולקים על כך.

ולגבי טומטום ואנדרווינוס, כתב הפמ"ג (שם א"א ס"ק נד) שאסור להם

הלכות ציצית סימן יז יח המשך מעמוד 58

13 ובשעת הדחק גדול שצריך לילך לרכו קודם הזמן שיכיר בין תכלת ללבן ומתפלל מוקדם, וגם אחרי שסיים תפילתו עדיין לא הגיע הזמן שיכיר בין תכלת ללבן, כתב בשו"ת אגרות משה (א"ח ח"ד סי' ו) שאין עליו כל כך חיוב לחכות עד שיעיף הזמן, ויסמוך על כך שלובש טלית קטן ויברך עליה אחר כך כשיגיע הזמן בכל מקום שימצא.

[משנ"ב ס"ק יא]

רוצה לומר בציציתיו 14.

14 נראה שבא לבאר שמשמוש הוא בציציות ולא בטלית, להוציא מפשטות לשון התשב"ץ (הקטן סי' קלב) שכתב בטליתו. ובטעם משמוש זה, כתב לעיל (סי' ח ס"ק כג) שבזה יחשב קצת כאילו לובשו עכשיו.

שעה לאחר עלות השחר. והכף החיים (סי' יח) כתב שנהגו בירושלים שהוא שעה קודם הנץ החמה. ובספר נברשת (שפיצר ח"א סי' נח ס"א) כתב שהוא 52 דקות קודם הנץ החמה. והעלת תמיד (פ"ב) הוסיף שיש אומרים שהוא 40 דקות קודם הנץ החמה. ובשו"ת אגרות משה (א"ח ח"ד סי' ו) כתב שבדק שהוא בין 35 ל-40 דקות קודם נץ החמה. והגר"י קמנצקי (אמת ליעקב א"ח עמ' כז) כתב שאינו פחות מ-36 דקות קודם הנץ. ודעת הגרש"ז אויערבך (משנ"ב ביצחק יקרא ס"ק ט) שהוא פחות מחמישים דקות לפני הנץ החמה. ודעת הגר"י אלישיב (ישא יוסף א"ח סי' ד) שלא כדאי להתעטף אלא תוך שלושים דקות קודם הנץ החמה.

[משנ"ב ס"ק י]

ועל-פניו לכתחלה בודאי נכון מאד להמתין מלברך עד שיכיר בין תכלת ללבן 13.

